

ju.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia:

ju.L5@regeringskansliet.se

marika.kurlberg@regeringskansliet.se

ludvig.kimby@regeringskansliet.se

Ökade möjligheter till tillgångsinriktad brottsbekämpning (SOU 2026:10)

Patent- och registreringsverket, PRV, är myndigheten för immaterialrätt. Vi har ett samlat ansvar för immaterialrätt och för att innovationer ges skydd som patent, design och varumärke. PRV är tillsynsmyndighet för kollektiv förvaltning av upphovsrätt.

PRV arbetar även för att höja kunskapen om immaterialrätt och immateriella tillgångar i Sverige så att nya idéer i teknikens och utvecklingens framkant ska kunna stärka Sveriges tillväxt och konkurrenskraft.

PRV har tagit del av utredningens förslag och har följande kommentarer.

Generella kommentarer

PRV anser att det är i samhällets intresse att införa verktyg som gör det enklare för brottsförebyggande myndigheter, att säkra egendom, inför förverkande, för att bekämpa brott. PRV är därmed generellt stödjande till att utvidga möjligheten till att även kunna ta immateriell egendom i beslag samt att myndigheten ges i uppdrag att anteckna sådana beslag.

PRV:s bedömning utifrån hur förslaget är presenterat är att förslaget generellt är möjligt att genomföra. PRV antecknar redan idag registrerade immateriella rättigheter som är belagd med kvarstad eller betalningssäkring. Så som presenterats i förslaget kommer arbetet med att anteckna beslag följa detta redan etablerade arbetssätt. Antalet anteckningsärenden hos PRV vad avser kvarstad, betalningssäkring och utmätning för patent, varumärke och mönster är mycket få till antalet. PRV bedömer att det löpande arbetet, med att framöver anteckna immateriella rättigheter som är tagna i beslag, enligt presenterat förslag, inte kommer vara särskilt betungande.

Förslaget innebär däremot att det kommer att krävas en utvecklingsinsats för att anpassa PRV:s systemstöd, inom de tre aktuella sakområdena, patent, mönster

och varumärke, så att PRV kan anteckna och föra register över immateriell egendom som är tagen i beslag. Utvecklingsinsatsen kommer att ge en viss undanträngningseffekt på så sätt att annan pågående utveckling kan behöva pausas.

Specifika kommentarer

Nationella och europeiska immateriella rättigheter

Inom Europa existerar såväl nationella som europeiska immateriella rättigheter med gränsöverskridande verkan, exempelvis europeiskt patent med enhetlig verkan, EU-varumärken och -formskydd.

Anteckningar om beslag av nationella patent, nationella varumärken och nationella formskydd kan föras i PRV:s nationella register. Motsvarande bör gälla för validerade europeiskt patent eftersom ett europeiskt patent som validerats i Sverige har samma rättsverkan som ett nationellt patent och ska efter kungörelse föras in i PRV:s nationella patentregister. På så sätt omfattar patentförordningens bestämmelser om anteckning av kvarstad och betalningssäkring även validerade europeiska patent. Därmed ligger det nära till hands att nya bestämmelser om beslag också borde kunna antecknas i PRV:s register såvitt gäller validerade europeiska patent.

PRV uppfattar att även europeiska immateriella rättigheter med gränsöverskridande verkan kan bli föremål för beslag och aktualiseras inom ramen för det internationella samarbete som beskrivs i utredningen. Registren för EU-varumärken och -formskydd förs av den europeiska immaterialrättsmyndigheten EUIPO. Registret för patent med enhetlig verkan förs av Europeiska Patentverket, EPO.

I EPO:s riktlinjer för registret för enhetliga patent framgår att myndigheten ska anteckna överlåtelser och licenser. Såvitt PRV kan utröna saknas i dessa riktlinjer bestämmelser om anteckning av exekutiva åtgärder. Avsaknaden av uttryckliga bestämmelser vad gäller anteckning av beslag av gränsöverskridande rättigheter i EUIPO:s och EPO:s register måste inte med nödvändighet innebära att myndigheterna inte skulle kunna anteckna sådana exekutiva åtgärder.

Vad gäller varumärke och formskydd innehåller den svenska lagstiftningen redan bestämmelser om exekutiva åtgärder avseende gränsöverskridande immaterialrättigheter. Exempelvis framgår motsatsvis av varumärkeslagens 10 kap 11 § 2 stycket att bestämmelserna om förverkande av egendom i brottsbalkens 36 kapitel omfattar EU-varumärken.

Av artikel 19 i EU-varumärkesförordningen (EU) 2017/1001 framgår att EU-varumärken i förmögenhetsrättsligt avseende är jämställda med nationella rättigheter. Av den svenska ordalydelsen i förordningens Artikel 23 framgår att exekutiva åtgärder beträffande ett EU-varumärke på begäran ska antecknas i EUIPO:s register.

När det gäller registrerade EU-formskydd finns motsvarande förmögenhetsrättsliga bestämmelser i Artiklarna 27–34 i förordning (EC) 6/2002, reviderad genom förordning (EU). Artiklarna innehåller bestämmelser som relaterar till anteckning av insolvensförfaranden respektive utmätning.

Avsaknaden av uttryckliga bestämmelser om anteckning av beslag i EUIPO:s register behöver dock inte innebära att myndigheterna inte skulle kunna anteckna sådana exekutiva åtgärder.

PRV noterar att de föreslagna ändringarna i bestämmelserna avseende registrering av beslag för patent, mönster och varumärke skiljer sig något åt i sin lydelse och omfattning.

Upprätthållande av patent

I utredningens förslag på ny lagtext specificeras att ett beslag hindrar för en sökande att begränsa eller upphäva ett patent enligt 8 kap. 11 § PL och att avstå från sitt patent enligt 9 kap. 6 § PL. Avstå från sitt patent innebär att patentet på patenthavarens begäran upphör. Det har rättsverkan framåt i tiden till skillnad från en begäran om begränsning eller upphävande som har giltighet från den dag när patentansökningen gjordes. Motsvarande rättsliga status som när ett patent upphör, enligt 9 kap. 6 § PL, kan uppstå i det fall en patenthavare inte fortsätter att betala sin årsavgift. Det är inte tydligt hur ansvaret ser ut vad gäller betalande av årsavgift när något är taget i beslag. Ur ett patenträttsligt perspektiv är det väsentliga, för att upprätthålla statusen som ”patent i kraft”, att avgiften betalas, men betalning behöver inte ske av innehavaren. PRV noterar att verkställande myndigheter har en vårdplikt; det är dock inte tydligt om vårdplikten inkluderar ett ansvar att betala ett patents årsavgift.

Övriga synpunkter

Utredningen beskriver olika typer av immateriell egendom. I avsnitten avseende ett patents upprätthållande nämns det att för läkemedel och växtskyddsmedel kan ett patent upprätthållas i mer än 20 år genom ett så kallat tilläggsskydd, som kan ge en förlängning på max 5 år. På övriga ställen nämns ej tilläggsskydd. Det bör tydliggöras om det är tänkt att även tilläggsskydd ska omfattas av förslaget och kunna tas i beslag.

PRV noterar vidare att utredningen behandlar internationell samverkan mellan behöriga myndigheter, inklusive genom ARO-kontoren (Asset Recovery Offices), i ärenden om beslag och förverkande med gränsöverskridande anknytning. Samverkan kan bland annat avse informationsutbyte samt bistånd med att spåra, identifiera, lokalisera och säkra tillgångar som kan bli föremål för beslag eller förverkande. Även om immateriella tillgångar inte uttryckligen nämns i dessa sammanhang uppfattar PRV att utredningens användning av begreppet egendom även omfattar immateriella rättigheter. Även detta bör enligt PRV tydliggöras.

PRV vill belysa att det är relevant att de myndigheter som är involverade i processen, att ta en immateriell egendom i beslag, har nödvändig kunskap inom immaterialrätt. PRV har tidigare utbildat exempelvis åklagare inom området. PRV besitter kunskap i ämnet och står till förfogande för att delta i eventuella utbildningsinsatser av berörda myndigheter, inom ramen för myndighetens kunskapshöjande uppdrag.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören Anna Jardfelt efter föredragning av Karolina Rondahl, jurist. Vid ärendets slutliga beredning har även deltagit Sara Backman, avdelningschef och Magnus Ahlgren, chefsjurist.

Anna Jardfelt

Karolina Rondahl